

Dokumentnamn: Förvaltningen för funktionsstöds rutin vid misstanke om narkotikabruk hos brukare

Beslutad av:

Avdelningschef Kvalitet och
styrning

Gäller för:

Samtliga medarbetare i
förvaltningen för
funktionsstöd

Diarienummer:

[Nummer]

**Datum och paragraf för
beslutet:**

[Text]

Dokumentsort:

Rutin

Giltighetstid:

2026-03-31

Senast reviderad:

2024-10-21

Dokumentansvarig:

Utvecklingsledare säkerhet
med inriktning
personsäkerhet samt
trygghetsskapande och
brottsförebyggande

Bilagor:

-

Förvaltningen för funktionsstöds rutin vid misstanke om narkotikabruk hos brukare

Innehåll

Förvaltningen för funktionsstöds rutin vid misstanke om narkotikabruk hos brukare	1
Syftet med denna rutin	3
Vem omfattas av rutinen	3
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	3
Inledning	4
Vad är narkotika	4
Narkotikastrafflagen	4
Sekretessbrytande paragrafer	4
Socialtjänstsekretess	4
Kontakta Polismyndigheten och anmäla narkotikabrott	4
Kontakta Polismyndigheten vid akut-/nödsituation	5
Anmäla oro till socialtjänsten	5
Delegation	6
Rutin för hantering av påträffad narkotika	6
Narkotika i den enskilda brukarens lägenhet, bostad	6
Narkotika i allmänna utrymmen eller i anslutning till vår verksamhet	7
Narkotika på allmän plats	7
Rutin vid misstänkt försäljning av narkotika	8
Försäljning av narkotika utanför våra verksamheter	8
Försäljning av narkotika inom våra verksamheter	8

Syftet med denna rutin

Syftet med denna rutin är att säkerställa att personal inom förvaltningen för funktionsstöd vet hur de kan agera när de kommer i kontakt med brukare som misstänks bruka narkotika eller påträffar misstänkt narkotika i eller i anslutning till våra verksamheter eller i brukares bostad.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tillsvidare för samtliga medarbetare inom Förvaltningen för funktionsstöd.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna instruktion
Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program	Det övergripande målet för programmet är att öka tryggheten och minska brottsligheten.
Göteborgs Stads riktlinje för arbetsmiljö, medarbetarskap och chefskap	Fastställer gemensamma ramar för att stödja efterlevnad av Göteborgs Stads policy för arbetsmiljö, medarbetarskap och chefskap.
Förvaltningens för funktionsstöds rutin för hot- och våld samt otillåten påverkan	Rutinen förtydligar förvaltningens förhållningssätt och utgör ett stöd för förvaltningens chefer och medarbetare i arbetet med hot- och våldssituationer samt otillåten påverkan.
Göteborgs Stads rutin för polisanmälningar vid hot och våld i tjänsten	Beskriver hur händelser där medarbetare utsätts för hot och/eller våld ska hanteras på ett enhetligt sätt över staden.

Stödjande dokument

- Göteborgs Stads rutin för polisanmälningar vid hot och våld i tjänsten – blankett för polisanmälan.
- Förvaltningen för funktionsstöds anvisning för polisanmälan vid hot och våld i tjänsten

Inledning

Vad är narkotika

Vad som klassas som narkotika regleras i Narkotikastrafflag (1968:64). Sammantaget kan man säga att narkotika är läkemedel eller hälsofarliga varor med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter. Det gäller även varor som med lätthet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper eller effekter. Utöver detta ska varorna vara föremål för kontroll enligt internationell överenskommelse som Sverige biträtt eller av regeringen förklarats vara att anse som narkotika. Dopingpreparat och övriga hälsofarliga varor är inte narkotika. Dessa preparat regleras i Lag (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel och Lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Narkotikastrafflagen

Enligt narkotikastrafflagen är det olagligt att sälja, framställa, förvärva, bearbeta, transportera och inneha narkotika. Det är också olagligt att förmedla kontakter mellan säljare och köpare.

- Ringa narkotikabrottet ger böter eller fängelse upp till sex månader.
- Normalgraden för narkotikabrott innebär fängelse lägst fjorton dagar och högst tre år.
- Om straffet är grovt döms till fängelse lägst två år och högst sju år.
- Om straffet är synnerligen grovt döms till fängelse lägst sex år och högst tio år.

Sekretessbrytande paragrafer

Socialtjänstsekretess

Grundförutsättning är att alla uppgifter som rör förvaltningens brukare/klienter och dess närstående (familjerelationer) omfattas av sekretess. Då det avser alla uppgifter kan vi ej namnge en brukare eller dess närstående utan att bryta vår tystnadsplikt.

Kontakta Polismyndigheten och anmäla narkotikabrott

Vilka möjligheter medarbetare har att bryta mot sekretessen och att anmäla narkotikabrott till Polismyndigheten regleras i offentlighet- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Möjligheten att bryta sekretess innebär dock inte att vi har en skyldighet att själva kontakta Polismyndigheten. Vi kan även kontakta Polismyndigheten utan att vi anmäler brott. Kontakta förvaltningens jurist vid behov av vägledning.

I **10 kap 23 § OSL** regleras att uppgifter som rör ett brott som ger minst ett års fängelse i straffskalan och för försök till brott som ger minst två års fängelse i straffskalan kan lämnas till Polismyndigheten. Då straffvärdet för ett brott skall vara minst ett år i straffskalan har medarbetare i förvaltningen endast möjlighet att bryta sekretessen

gentemot Polismyndigheten när det gäller grovt narkotikabrott och synnerligen grovt narkotikabrott.

Det kan vara svårt att avgöra om ett eventuellt narkotikabrott bedöms som grovt eller inte. I dessa fall rekommenderas att kontakt tas med polisen för dialog och bedömning om brottets eventuella rubricering. Personal kan kontakta polisen och rådfråga utan att göra en anmälan om brott. Det är viktigt att man inte lämnar några uppgifter till polisen i denna dialog som kan leda till att en brukare identifieras. Det kan även vara svårt att avgöra vilken typ av narkotika som händelsen berör och detta är inte heller vår roll att veta detta.

Personal får aldrig beslagta narkotika eller något annat misstänk. Det är bara polisen som får göra sådan omhändertaganden.

Kontakta Polismyndigheten vid akut-/nödsituation

Det är skillnad på att kontakta polis för att avvärja en hot- eller våldssituation. Upplever personal sig hotad eller att någon annan riskerar att skadas ska personal alltid ringa 112 eller trycka på larmet omgående.

I **10 kap 2 § OSL** regleras att personal får bryta sekretess för att kunna fullgöra sitt arbete. Här handlar det om att personal har rätt att kontakta Polismyndigheten utifrån brott riktad mot den egna verksamheten eller mot personal. Detta gäller exempelvis hot eller våld mot tjänsteman, förstörelse av verksamhetens egendom eller att det bedöms nödvändigt att kontakta polis för att verksamheten skall kunna fullföljas.

Selektessen kan även brytas i händelse av misstänk pågående rattfylla/drogfylla enligt **10 kap 19 § OSL**. Är körningen avslutad får vi inte längre bryta selektessen då det inte rör sig om pågående brott.

Anmäla oro till socialtjänsten

En person som inte kan bryta sitt missbruk, inte går med på vård och utgör en fara för sig själv eller andra kan vårdas enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall, LVM. Syftet är att bryta missbruket och motivera till frivillig behandling.

I 6 § Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM, framkommer det att *myndigheter som i sin verksamhet regelbundet kommer i kontakt med missbrukare är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de får kännedom om att någon kan antas vara i behov av vård enligt denna lag.*

Det kan i vissa fall vara bra att komplettera en social dokumentation med en anmälan enligt 6 § LVM om det finns oro för en brukares liv och hälsa. Orosanmälan ska genast lämnas till socialtjänstens vuxenenhets och vara skriftlig. En orosanmälan är delegationsbeslut som ligger på enhetschef, läs mer i nedan under rubrik "Delegation".

Det framgår i **26 kap. 9 § punkt 2 OSL** att socialtjänstsekreessen inte hindrar att uppgift om en enskild eller någon närstående till denne lämnas från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet eller till en myndighet inom hälso- och sjukvården, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel.

Denna regel bör endast tillämpas i undantagsfall och det behöves alltid göras en noggrann bedömning innan information lämnas till socialtjänstens vuxenenhets. Även om rekvisiten för en anmälan enligt LVM inte behöver vara uppfyllda, så behöver det handla om sådana fall som ligger nära dessa. Personal bör även tydliggöra att det inte handlar om en orosanmälan enligt 6 § LVM, och då inte heller benämner det som just en orosanmälan.

Personal kan och bör alltid lämna information till socialsekreterare inom förvaltningen som handlägger ärendet så denne kan beakta det vid beslut om insatser med mera. Om man avser att informera socialtjänstens vuxenenhets om missbruket så ska man samtidigt informera socialsekreteraren på funktionsstöd om det. Är man osäker på hur detta går till, ta kontakt med en kollega eller enhetschef för stöd och dialog.

Det är även viktigt att aktivt arbeta för att brukaren lämnar sitt samtycke till insatser kring missbruket. Åtgärder som kan bli aktuella men som bygger på samtycke är SIP-möte med berörda parter eller SP (samordnad plan) där samverkan kan ske över förvaltningar. Vid eventuell SIP/samordning med andra aktörer ska all berörd verksamhet delta.

Delegation

Om det i efterhand skall göras en polisanmälan är det ett delegationsbeslut som ligger på enhetschef. Även orosanmälan är delegationsbeslut som ligger på enhetschef.

När du som chef har gjort polisanmälan/orosanmälan ska detta anmälas till nämnden. Det finns två sätt att anmäla ett delegationsbeslut, via pappersblankett eller via formsenkät. I anmälan ska det framgå det kapitel nummer (kap nr) som beskriver det beslut som delegaten får fatta med stöd av delegation, se delegationsordning. Vid polisanmälan av hot och våld i tjänsten ska kap nr 4.2.10 - *Polisanmälan angående misstanke om brott som riktar sig mot förvaltningens verksamheter, såsom ex. bedrägerier, stölder och skadegörelse* användas (se alltid aktuell delegationsordning i och med att kapitel nr kan ändras).

Mer information finns på digitala navet, sökväg: Styrande dokument > Styrning och uppföljning > Delegationsordning > Anmälan av delegationsbeslut.

Rutin för hantering av påträffad narkotika

Narkotika i den enskilda brukarens lägenhet, bostad

1. Om narkotika påträffas i ett rum eller lägenhet som en brukare nyttjar behöver personal ta ställning till om det som hittats avser ringa narkotikabrott (*eget bruk*) eller ej. Det kan vara svårt att avgöra vad det kan röra sig om för narkotika och om ett eventuellt narkotikabrott bedöms som grovt eller inte. I dessa fall rekommenderas att kontakt tas med polisen för dialog och bedömning om brottets eventuella rubricering. Du kan kontakta polisen och rådfråga utan att göra en anmälan om brott. Det är viktigt att du inte lämnar några uppgifter till polisen i denna dialog som kan leda till att en brukare identifieras. Personal har inte rätt att söka igenom ett rum eller bostad efter narkotika. Personal ska ta kontakt med enhetschef för information och riskbedömning.

2. Om mängden narkotika bedöms vara för *eget bruk* (ej når upp till grovt brott) har personal inte rätt att kontakta Polismyndigheten för en polisanmälan. Om personalen bedömer det lämpligt och utan risk för egen skada bör personal prata med brukaren om narkotikan. Personalen skall ej beslagta eller omhänderta narkotikan. Det skall inte göras någon anmälan om narkotikabrott och personuppgifter gällande brukaren får inte lämnas ut till Polismyndigheten. Berörd enhetschef skall informeras. En anmälan i IA gällande riskobservation eller tillbud ska upprättas. Ansvarig socialsekreterare inom funktionsstöd ska informeras. Medarbetaren behöver göra en bedömning om det är lämpligt/möjligt att genomföra stödtillfället hos brukaren eller om stödtillfället skall avbrytas och genomföras vid annan tidpunkt.
3. Om mängden narkotika bedöms nå upp till *grovt brott*, skall enhetschef informeras. Enhetschef bedömer om polisen ska kontaktas med stöd av 10 kap 23 § OSL, då det kan röra sig om grovt narkotikabrott. Enhetschefen gör bedömningen om vilka uppgifter rörande brukaren som misstänks för brottet som kan lämnas vidare till Polismyndigheten. Personal ska följa polisens anvisningar. Om narkotikan behöver flyttas på skall detta göras med försiktighet och i samråd med Polismyndigheten. En anmälan i IA gällande riskobservation eller tillbud skall upprättas. Ansvarig socialsekreterare inom funktionsstöd ska informeras. Medarbetaren behöver göra en bedömning om det är lämpligt/möjligt att genomföra stödtillfället hos brukaren eller om stödtillfället skall avbrytas och genomföras vid annan tidpunkt.
4. Om narkotikabruket är av sådan art att det bedöms utgöra allvarlig fara för brukarens liv och hälsa skall personal överväga att genast skriva en anmälan enligt 6 § LVM och lämna till ansvarig socialtjänst vuxenenhets. Om det inte bedöms utgöra grund för anmälan enligt LVM kan socialtjänstens vuxenenhets informeras enligt **26 kap. 9 § punkt 2 OSL** för att den enskilde skall få nödvändig vård.

Narkotika i allmänna utrymmen eller i anslutning till vår verksamhet

Om narkotika påträffas i gemensamma utrymmen ska personal informera enhetschef som kontaktar Polismyndigheten genom att ringa 114 14 eller 112 beroende på mängd och situation. Oavsett om mängden når upp till grovt brott eller inte har enhetschef rätt att ringa polis med stöd av 10 kap 2 § OSL. Personal ska följa polisens anvisningar. Om narkotikan behöver flyttas på skall detta göras med försiktighet och i samråd med Polismyndigheten. En anmälan i IA gällande riskobservation eller tillbud skall upprättas.

Narkotika på allmän plats

Om narkotika påträffas på allmän plats i anslutning till våra verksamheter ska Polismyndigheten kontaktas genom att ringa 114 14 eller 112 beroende på mängd och situation. Personal ska följa polisens anvisningar.

Rutin vid misstänkt försäljning av narkotika

I **10 kap 23 § OSL** framkommer det att uppgifter kan lämnas till Polismyndigheten om uppgiften rör misstanke om ett brott som ger minst ett år i straffskalan och för försök till brott som ger minst två år i straffskalan. När det gäller försäljning (överlåtelse) av narkotika är det först vid grovt brott som personal har en sekretessbrytande möjlighet. Då det är svårt att bedöma om det kan röra sig om grovt brott eller brott vid normalgraden bör förvaltningens jurist konsulteras innan Polismyndigheten kontaktas.

Om personalen bedömer det lämpligt och utan risk för egen skada bör personal prata med brukaren om narkotikan. Berörd enhetschef skall informeras. En anmälan i IA gällande riskobservation eller tillbud skall upprättas.

Försäljning av narkotika utanför våra verksamheter

Om personal misstänker att en brukare säljer narkotika på ett sätt som inte påverkar vår verksamhet (ej i anslutning till vår verksamhet) skall enhetschef informeras. Enhetschef har inte möjlighet att kontakta Polismyndigheten för att göra en polisanmälan på grund av sekretess. Enhetschef kan informera Polismyndigheten om att det misstänks förekomma försäljning av narkotika i området men får då ej delge uppgifter om brukaren. Det är enhetschef som kontaktar Polismyndigheten.

Försäljning av narkotika inom våra verksamheter

När det gäller försäljning mellan individer inne i vår verksamhet kan det vara möjligt att tillämpa **10 kap 2 § OSL** för att kontakta Polismyndigheten.

Att bedöma om ett handlande kan utgöra ett brott och om Polismyndigheten bör kontaktas kan vara svårt. Enhetschef kan alltid rådgöra med förvaltningens jurister om det finns förutsättningar för att kontakta Polismyndigheten och om enhetschef skall göra en polisanmälan.